

"לא!" לזקה

פשוט אין להם עתיד — נקבוי צה.

אנשי אחרות העבודה יישארו תמיד קר לקטיב, בכל מיסגרת שבה ימצאו. כי הם מלוכדים סביב הקיבוץ המאוחד, נכס שהוא חשוב בעיניהם מכל מפלגה ומכל רעיון ומכל עיקרון.

אך מה ילכד את אנשי רפ"י בי מיסגרת הגדולה?

רעיון? שום רעיון לא יבדיל ביניהם לבין שאר אנשי מפא"י. אינטרס? אין אינטרס משותף לדין ול-אלמוגי, לפרס ולקולק.

לכל אחד מהם יש אינטרס נפרד. וכל אחד מהם ידאג, קודם כל, לאינטרס הפרטי שלו, ויחפש לו את שותפיו בהתאם לכך.

בוודאי, רבים ינסו להיאחז בשולי אדרתו של משה דיין, מתוך תיקוה שהוא יגיע ל-שלטון ויעלה אותם יחד עימו.

אבל זוהי אשליה, שלא תחזיק מעמד. ולא רק מפני שאין כל ביטחון כי דיין יגיע לשלטון במציאות החדשה של מפא"י. אלא מפני שדיין אינו שומר אמונים ל-איש, ואינו מסוגל לקבץ סביבו חבורה קבועה.

הוא יצפצף מחר על פרס ואדי-מוני, כשם שהוא מצפצף כיום על אשכול וספיר.

הוא יפליג לבד, תמיד לבד. הוא יורוק מעל ספינתו כל מיטען מיותר. היום הוא זורק את בן-גוריון. מחר יורוק כל מי שלא יהיה נחוץ לו באותו יום.

הוא לא הרים דגל של רעיון גדול, של מדיניות חדשה, של פיתרון חדש לבעיות האומה. הוא לא תקע בשומר וקרא: "מי לדגל הי זה, אלו!"

בן-גוריון עזב בגלל קפריזה, בגלל עניין של מהיבך: החלטה הסרת-חשיבות של שבעה שרים בעניין שאבד עליו הכלח. וכל מי שהלך אחריו, הלך מתוך יחס אישי לגמרי לאדם אחד. ועכשיו הם חוזרים בגלל יחס האישי לאדם אחד.

★ ★ ★
במשך שנתיים לשהותה במידבר ה-אופוזיציוני, לא הולידה רפ"י אפילו רעיון חדש אחד.

סיעתה בכנסת היתה העתק קלוש של סיי עת מפא"י. היא לא נבדלה ממפא"י בשום עניין חשוב.

ברחוב היא אמרה את אותם הדברים ש-מפא"י אומרת. (ואיך יכלה לומר דברים אחרים, כשלא היתה אלא רסיס של מפא"י?) היא הפריחה את הבאלונים — "תמורה" ו"מודרניזציה" ו"אוטומציה" ו"ממלכתיות". אבל באלונים של צעצועים אינם יכולים להרים משא.

הדבר הממשי היחיד שהיה כפיה — שינוי שיטת-הבחירות — הוא תרופה לכסוי-לים.

בגלל חוסר כל תוכן רעיוני, לא יכלה רפ"י לשגשג מבחינה חומרית. רעיון הזק, רעיון המדבר אל הי-

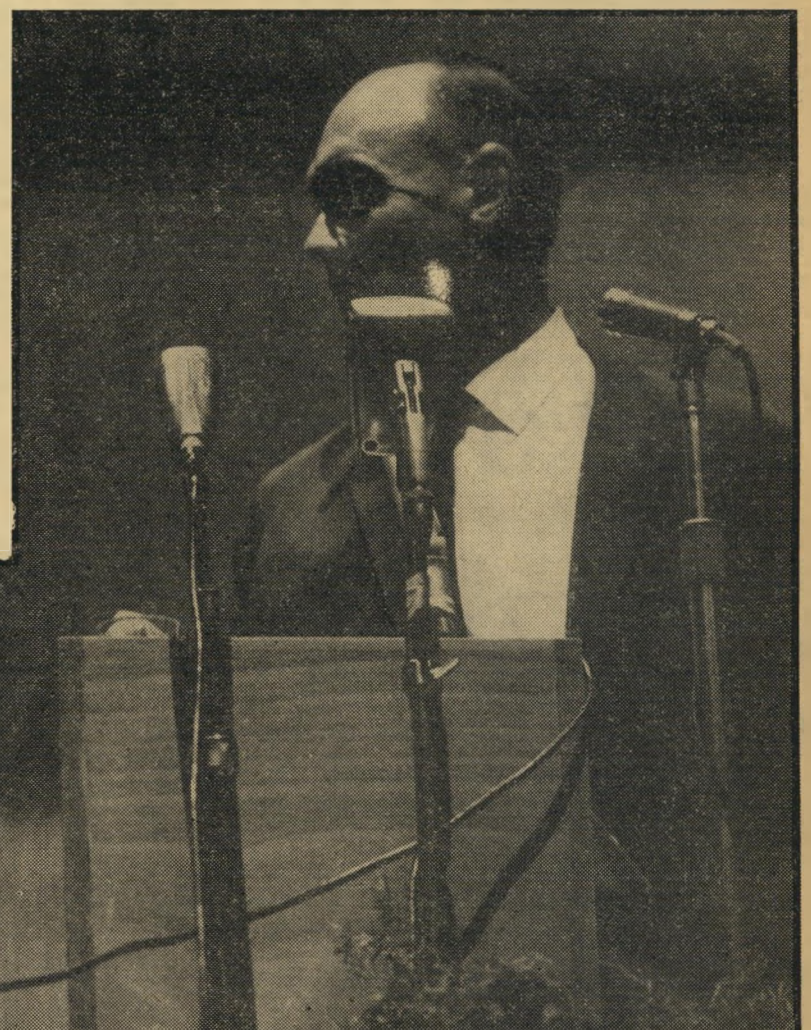
לים אשר פרחו מפי רפ"י כבאלונים צבעוניים — יכול משהו להתפתח ולהאמין. אבל דיין אינו מעמיד פנים.

הוא כאילו אמר: "לא הצלחנו בשום דבר. לא הגשמינו שום דבר. הסיסמות שלנו, כל אותם באלונים, הת-פוצצו כמו בועות סבון."

נשאר דבר אחד: השאיפה האישית לשלטון. שאיפה שאין לה שום סיכוי להגיע על סיפוקה באמצעות רפ"י.

א ינני יודע מה רוצים ממה דיין. מה כל הרעש הזה? דיין אמר שהוא חוזר למפא"י כדי לסלק את לוי אשכול מראי-שתי-הממשלה ואת פינחס ספיר ממושרדי-האוצר.

אז מה? וכי לשם מה יכול היה משה דיין לחזור למפא"י? בגלל הערצתו לאידיאלים שלה? מתוך אה-

רפ"י מתה. לא רק כמפלגה עצ-מאית. אלא גם כקבוצה מלוכדת בתוך מפלגה אחרת.

תוך חודשים מעטים היא תתפורר — אלא אם כן לא תניח לה מפא"י להתפורר.

★ ★ ★
מה נשאר? נשאר בן-גוריון, לבד. יש משהו טראגי בכך. בגיל 81 אמרו אחרוני תלמידיו "לא" ל-זקן.

הם נטשוהו בהמוניהם, מפני שאינו מסור גל לתת להם את אשר הם מבקשים: מיש-רות ושלטון.

משה דיין אמר שהוא חוזר למפא"י כדי להפיל את אשכול וספיר.

אך בינתיים הוא הפיל את בן-גוריון — סופית.

לבכות, רעיון שיש בו תשובה לאתגר לאומי — אינו זקוק למנגי נון גדול, לתקציב שמן, לזכא של עסקנים-כישכר.

אבל כשמדברים על "תמורה" מבלי ל-התכוון לשום דבר, כשמקשקים על "ממי לכתיות" מבלי לדעת מה זה, כשעושים רעש אופוזיציוני מבלי להתנגד בשום עניין חשוב למדיניות הממשלה — דרוש גם מנגנון, גם תקציב, וגם שכירים לרוב.

רפ"י לא פשטה את הרגל מפני שלא היה לה כסף. היא היתה זקוקה לכסף כי פשטה את הרגל.

★ ★ ★
ב כך גם התשובה לשאלה: מה יהיה עתיד אנשי רפ"י במפלגה המאוחדת?

שאיפה היכולה לקוות להגשי-מתה רק במפא"י. לכן חוזרים למפא"י.

★ ★ ★
מ שום כך חוזר דיין. אם כן, מדוע חוזרים האחרים, הדבר נעוץ באופי הי-מיוחד של החבורה שהתקבצה ברפ"י.

כאשר נולדה לפני שנתיים, לא איחד אותה שום דבר זולת היחס האישי לאיש אחד: דויד בן-גוריון.

הם הלכו אחריו — מי ברצון (כמו יצחק נבון ומתילדה גז), מי באי-רצון (כמו שמעון פרס, שאיבד את מקומו בצמרת השלטון) ומי מאונס (כמו משה דיין, שהצטרף רק ברגע האחרון ממש).

לא בגלל חילוקי-דעות רעיו-ניים נמש בן-גוריון את מפא"י.

בה זולמן ארן וליעקוב-שמסון שפירא? מפאת התלהבותו למצע שלה, שאיננו? דיין רוצה להיות ראש-ממשלה.

ואין הוא יכול להגיע לכיסא רם זה, מבלי להפיל ממנו את היושב עליו, ומבלי לסלק את זה המתכוון לרשת את היושב הנוכחי.

★ ★ ★
ני סבור שטוב עשה דיין שהכריז על כך בפה מלא. כי בכך הכריז, פשוטו כמשמעו, על פשיטת-הרגל של רפ"י.

אילו התיימר דיין לחזור למפא"י מפני שזו קיבלה את המצע של רפ"י — יכול היה לאחז עיני תמימים.

אילו העמיד פנים כאילו התגשמה סוף סוף "התמורה", ואירעה ה"מודרניזציה", ו-התחוללו כל שאר הדברים היפים והמעורפ-